

Sosiaaliturvaan ehdotettujen muutosten kokonaisvaikutus yhteiskunnassa

Valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaosto 14.11.2023

erityisasiantuntija Anna Järvinen, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys

Sosiaaliturvan leikkaukset kohdistuvat samoihin ihmisiin lisäten köyhyyttä ja eriarvoisuutta

- Suomen tavoitteena on vähentää köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevien määrää 100 000:lla vuoteen 2030 mennessä, määrästä kolmasosan on oltava lapsia. Sosiaaliturvaan kohdistuvat leikkaukset vievät kehitystä päinvastaiseen suuntaan.
- STM:n arvio osoittaa, että köyhyys lisääntyy ja leikkaukset osuvat erityisesti pienituloisimpiin.
- Pienituloisten määrän lisääntymisen lisäksi leikkaukset myös syventävät jo olemassa olevaa köyhyyttä niiden kohdalla, joilla toimeentulotuki ei paikkaa tilannetta.
- Indeksijäädytykset heikentävät tilannetta koko vaalikauden ajan. Määritelty 10,2 % maksimi on suuri leikkaus, joka vähentää merkittävästi ihmisten reaalituloja ja heikentää pysyvästi perusturvan tasoa. Se myös heikentää perusturvaa suhteessa viimesijaiseksi tarkoitettuun toimeentulotukeen.
- Esitetyt lapsilisän korotukset eivät kompensoi pienituloisille perheille kumuloituvia muita leikkauksia.
- Myös asiakasmaksuja ja lääkkeiden omavastuuosuuksia korotetaan ja nämä muutokset koskettavat samoja pienituloisia ihmisiä.

SOSTE

Pienituloisten lukumäärän muutos 2023–2024

Pienituloiseksi lasketaan henkilö, jonka käytettävissä olevat tulot ovat alle 60 prosenttia väestön mediaanitulosta.

	2023	2024	Muutos	Muutos %
YHTEENSÄ koko maa	740 258	808 591	68 333	9,2
Uusimaa	180 730	203 832	23 102	12,8
Varsinais-Suomi	66 359	72 188	5 829	8,8
Satakunta	29 625	31 686	2 061	7,0
Kanta-Häme	21 462	22 895	1 434	6,7
Pirkanmaa	74 349	81 298	6 949	9,3
Päijät-Häme	31 119	33 800	2 681	8,6
Kymenlaakso	24 623	26 183	1 561	6,3
Etelä-Karjala	20 661	22 209	1 547	7,5
Etelä-Savo	21 695	22 989	1 294	6,0
Pohjois-Savo	37 981	40 916	2 934	7,7
Pohjois-Karjala	30 478	32 966	2 488	8,2
Keski-Suomi	45 998	49 866	3 868	8,4
Etelä-Pohjanmaa	27 037	28 684	1 647	6,1
Pohjanmaa	22 048	24 043	1 994	9,0
Keski-Pohjanmaa	8 310	8 970	660	7,9
Pohjois-Pohjanmaa	61 330	66 892	5 562	9,1
Kainuu	11 124	11 831	707	6,5
Lappi	25 330	27 344	2 014	8,0

SOSTE

Pienituloisten lasten (alle 18 v.) lukumäärän muutos 2023–2024

Maakunta	2023	2024	Muutos	Muutos %
YHTEENSÄ koko maa	122 174	138 847	16 673	13,6
Uusimaa	33 760	39 755	5 996	17,8
Varsinais-Suomi	9 757	11 018	1 260	12,9
Satakunta	4 548	4 909	360	7,9
Kanta-Häme	3 328	3 648	320	9,6
Pirkanmaa	11 164	12 752	1 587	14,2
Päijät-Häme	5 349	6 142	794	14,8
Kymenlaakso	3 381	3 841	460	13,6
Etelä-Karjala	2 828	3 161	333	11,8
Etelä-Savo	2 661	2 948	287	10,8
Pohjois-Savo	4 728	5 409	680	14,4
Pohjois-Karjala	4 348	4 909	560	12,9
Keski-Suomi	6 903	7 916	1 014	14,7
Etelä-Pohjanmaa	4 595	5 069	474	10,3
Pohjanmaa	4 315	4 588	273	6,3
Keski-Pohjanmaa	1 607	1 754	147	9,1
Pohjois-Pohjanmaa	13 385	14 812	1 427	10,7
Kainuu	1 514	1 674	160	10,6
Lappi	4 002	4 542	540	13,5

SOSTE

Leikkaukset heikentävät pienituloisten toimeentuloa ja lisäävät toimeentulotuen tarvetta

- Perusturvaetuudet yhdessä asumistuen kanssa eivät riitä tälläkään hetkellä kohtuulliseksi katsottuun minimikulutukseen.
- Ehdotetut leikkaukset lisäävät ihmisten tarvetta turvautua toimeentulotukeen. Se on kaikkein byrokraattisin etuus ja siinä on suurimmat kannustinloukut.
- Myös ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen tarve tulee lisääntymään perustoimeentulotukeen suunniteltujen kiristysten myötä. Tämä lisää hyvinvointialueiden työtä ja kuluja.
- Sosiaaliturvan leikkaukset voivat aiheuttaa huolestuttavia seurauksia: Esim. vuokrien maksaminen vaarantuu ja häädöt voivat lisääntyä. Ruokamenoista selviytyminen voi vaikeutua ja ihmisillä ei ole varaa tarvitsemaansa terveydenhuoltoon ja lääkkeisiin.
- Sosiaalisten ongelmien yleistyminen lisää korjaavien palvelujen tarvetta ja niiden hoitamisesta yhteiskunnalle aiheutuvat kulut kasvavat.
- Perheiden köyhyydellä on negatiivisia vaikutuksia lasten tulevaisuuteen.
- Vaikka osan työllisyys paranisi, suurelle osalle leikkausten kohteena olevista seurauksena on vain leikkauksia toimeentuloon.
- Samoille ihmisille kohdistuvista kohtuuttomista sosiaaliturvan leikkauksista tulee luopua.

SOSTE

Kiitos!

Anna Järvinen

Erityisasiantuntija

050 586 5677, anna.jarvinen (a) soste.fi

Yliopistonkatu 5, 00100 Helsinki

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry.

www.soste.fi

